

CSÍKSOMLYÓI ÚRNAPI JÁTÉK, GREGORIÁN ÉNEKEK, NÉPÉNEKEK, OSTYAHORDÓ ÉNEKEK

Előadás az
Eucharisztia és Úrvacsora a magyarországi vallási kultúrában 2.
(15. Szegedi Vallási Néprajzi Konferencia)
című tudományos szimpóziumon

Szegedi Tudományegyetem BTK, Néprajzi és Kulturális Antropológiai Tanszék
SZTE BTK Kari Konferenciaterem, Szeged, 2019. október 10. csütörtök, 18.00
órákor

Összeállította: Medgyesy S. Norbert

A rövidítések feloldása:

ÉE – Énekő Egyház

DU – Dicsérjétek az Urat (Erdélyi énekeskönyv)

MNT II. – Magyar Népzene Tára II. Jeles Napok. Szerk. KERÉNYI György.
Akadémiai Kiadó, Budapest, 1953.

Az előadás során elhangzott tételek:

NYELVEMLÉK:

Ó, Istennek teste, üdvösség, ez világnak oltalma (*Laskai Sorok*, 1433)

GREGORIÁN ÉNEKEK:

Himnusz: Pange lingua gloriosi – Tantum ergo Sacramentum (ÉE 155)

Himnusz (az 2. tétel magyarul): Zengjed nyelv a dicsőséges test titkát s a drága
vért – Méltó ezt a nagy szentséget (ÉE 155)

NÉPÉNEKEK:

Ó, nagy titkos, ó mélységes

Szöveg: *Petri András-énekeskönyv*, Csíkszentkirály, 1630–1631, 102a;
Csiksobotfalvi kézirat, 1675, 147; *Mihál Farkas-kódex*, 1677–1687, 77b–78b;
Kájoni Cantionale, Csíksomlyó, 1676, 314. Kiadta: Régi Magyar Költők
Tára XVII/15/A, 335.

Ó, ki ez oltáron kenyér színe alatt

Szöveg: *Kájoni Cantionale*, 2. kiadás, Csíksomlyó, 1719; dallam: XVII. századi
dallam lövétei (Udvarhelyszék) népi gyűjtés szerint; DU 167b

Üdvözlég, felség, Oltáriszentség

Szöveg: *Csiksobotfalvi kézirat*, 1675, 182–183; *Pálffy Márton-énekeskönyv*,
Gyergyóditró, 1676 előtt, 40a–b; *Cantus Catholici*, Kassa, 1674, 411–412;

Kájoni *Cantionale*, Csíksomlyó, 1676, 348–349. Vö. DOMOKOS Pál Péter: „...édes Hazámnak akartam szolgálni...”, Budapest, 1979, nr. 406; RMKT XVII/15/A, nr. 352. Dallam: *Jesu Salvator, mundi amator – Szép violácska*: XVII. századi, csíkmenasági gyűjtés szerint, vö. MNT II. nr. 402–404; DU 26/b.

Üdvözlégy, Kenyér, életünk kútfeje

Szöveg: Kájoni *Cantionale*, Csíksomlyó, 1676; dallam: XVI. századi.

MISZTÉRIUMJÁTÉK:

A Csíksomlyói Úrnapi Játék a XVIII. századból (Közzéteszi: Medgyesy S. Norbert)

NÉPSZOKÁS – OSTYAHORDÁS:

Az ostyahordás énekei (MNT II. 1953, nr. 326–328):

Én nagy vigasságot s örömet hirdetek (Kékkút, Zala vm.)

Krisztus születésének (Barslédec, Bars vm.)

Békesség hirdető Istennek anyala (Órhalom, Nógrád vm.)

CERTAMEN: A VIRÁGOK VETÉLKEDÉSE – középkori vetélkedés továbbélése a néphagyományban:

A búzamezőben háromféle virág... (moldvai csángómagyar dallamváltozatban)

ARCHAIKUS NÉPI IMÁDSÁG:

Hegyet hágék, lőtőt lépék... (Diószén, Moldva; kiadta: ERDÉLYI Zsuzsanna: *Hegyet hágék, lőtőt lépék*, Budapest, 1976, nr. 97.)

ELŐADÓK:

Szóló:

Haramza Klára és Nemcsics Kinga (2–3.)

Kis Zsuzsanna Veronika (11.)

Tarjányi Tamásné Manninger Ágota Lencsi (10.)

Medgyesy S. Norbert (1.)

A Liszt Ferenc Zeneművészeti Egyetem Népzene Tanszék végzett népdalénekesei:

Agod Alíz, Kallai-Takács Éva Erzsébet, Márton Réka, Tarjányi Tamásné Manninger Ágota Lencsi

(4., 5., 6., 7.)

Koboz: Apró Anna (6., 7.)

Közösségben megszólaltatott tételek:

PPKE BTK BOLDOG ÖZSÉB SZÍNTÁRSULAT, PILISCSABA:

Barabás Barna, Hrubaiák Laura, Káldi Csilla Lilla, Magyarics Dóra, Matányi Marcell,

Medgyesy S. Norbert (vezető), Récsei Péter, Sallai Regina

(8.)

A SZŰZANYA VIRÁGOSKERTJE SCHOLA, PÁLOSSZENTKÚT:

Tarjányi Tamásné Manninger Ágota Lencsi (vezető), Bakos Borbála Katalin, Bakos Flóra Mária, Bakos Gyöngyvér Ilona, Bakos Zorka Gizella, Brecska Annamária, Dósa Fanni Éva, Gergely Árinca, Hegedűs Nóra, Kis Zsuzsanna Veronika, Mikulás Minna Klára, Mikulás Mirjam Erzsébet, Mindák Piroska,

Mindák Réka Mária

(9a–c)